

Workshop HO-vaardigheden

Rowan Beijk-Huijgen (EUR)

Adrie Oosterom (InHolland)

Aanleiding

Vaardigheden steeds belangrijker

Situatieschets

Analyse

- › Skills worden steeds belangrijker in het onderwijs.
- › Focus van vaardigheden vaak alleen op vak en cursus niveau.
- › Weinig aandacht voor brede vaardigheden op een consistente en praktische manier.
- › Geen duidelijke tools voor handen om vaardigheden aan te leren en door te ontwikkelen.
- › Weinig ruimte voor reflectie op vaardigheden.

Behoeften

- › Leerlingen, studenten en starters hebben het gevoel dat zij bepaalde vaardigheden missen of niet op het juiste niveau beheersen.
- › Docenten hebben behoefte aan inzicht.

Belang van vaardigheden in het VO

Van VO naar HO

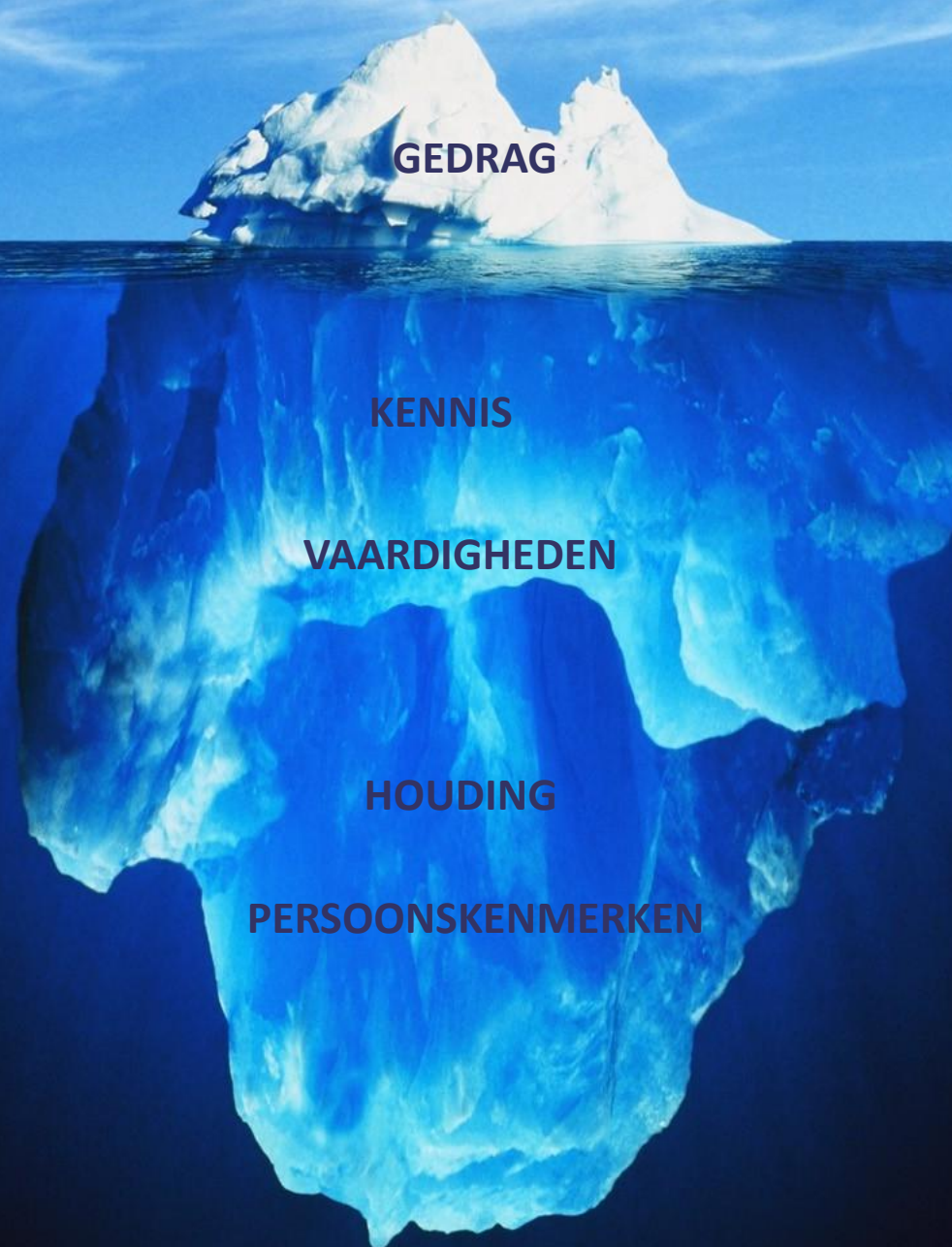

ONTWIKKELBAARHEID VAN COMPETENTIES

Van meest ontwikkelbaar

Naar minst ontwikkelbaar

GEDRAG

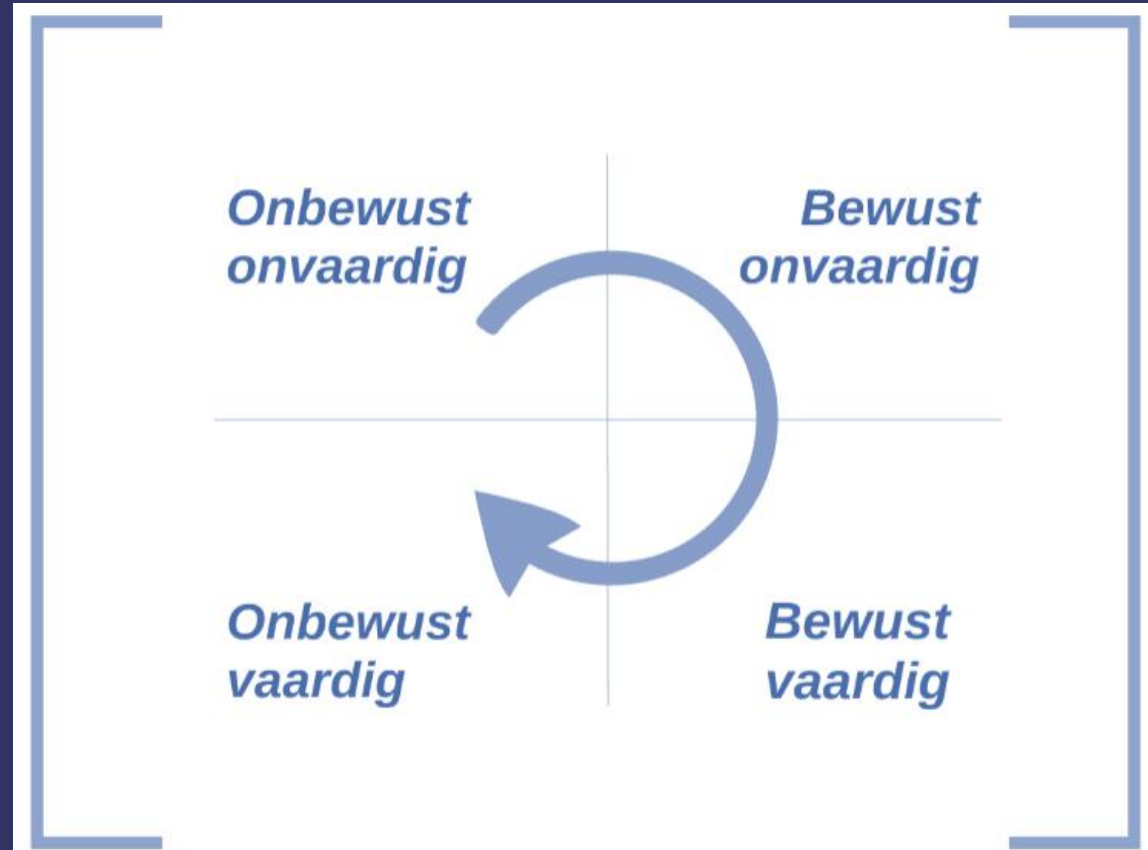
KENNIS

VAARDIGHEDEN

HOUDING

PERSOONSKENMERKEN

Ontwikkeling vaardigheden

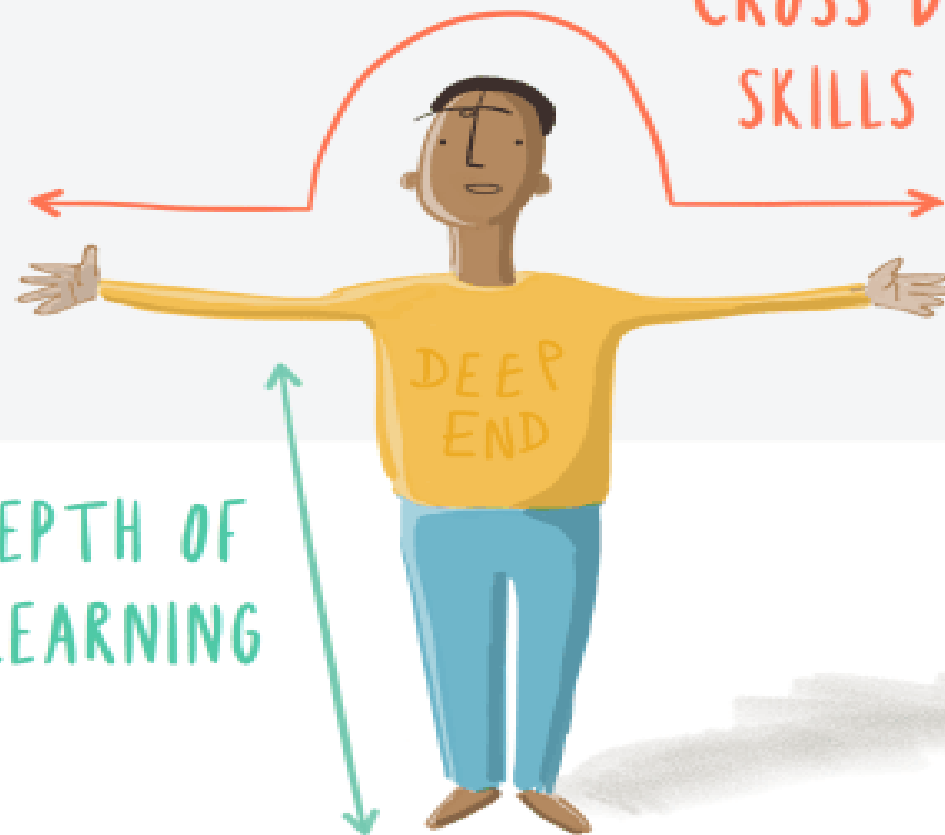
Kennis, houding en vaardigheden

The T-shaped Student

THE
"T-SHAPED"
STUDENT

CROSS DOMAIN
SKILLS & ATTITUDES

THE DEPTH OF
LEARNING

THOUGHT:
EPIC 2015
BARCELONA

@bryanmlaithers

zijn gezonder

hebben een grotere kans op een baan

hebben een hoger salaris

hebben meer carrière mogelijkheden

tonen actief burgerschap

zijn gelukkiger

Leerlingen met
“Academic success”...

vertonen minder crimineel gedrag

zijn minder vaak afhankelijk van sociale bijstand

hebben minder last van angsten en depressie

hebben meer zelfvertrouwen

Ontwikkelen vaardighedenraamwerk

Ontwikkeling vaardighedenraamwerk

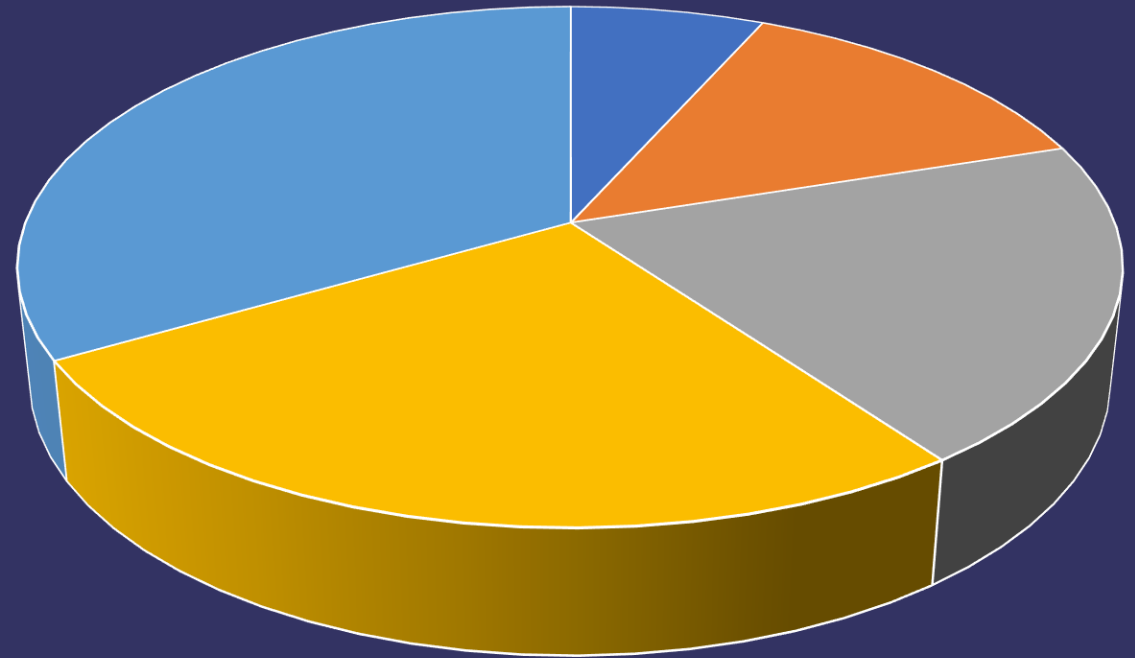
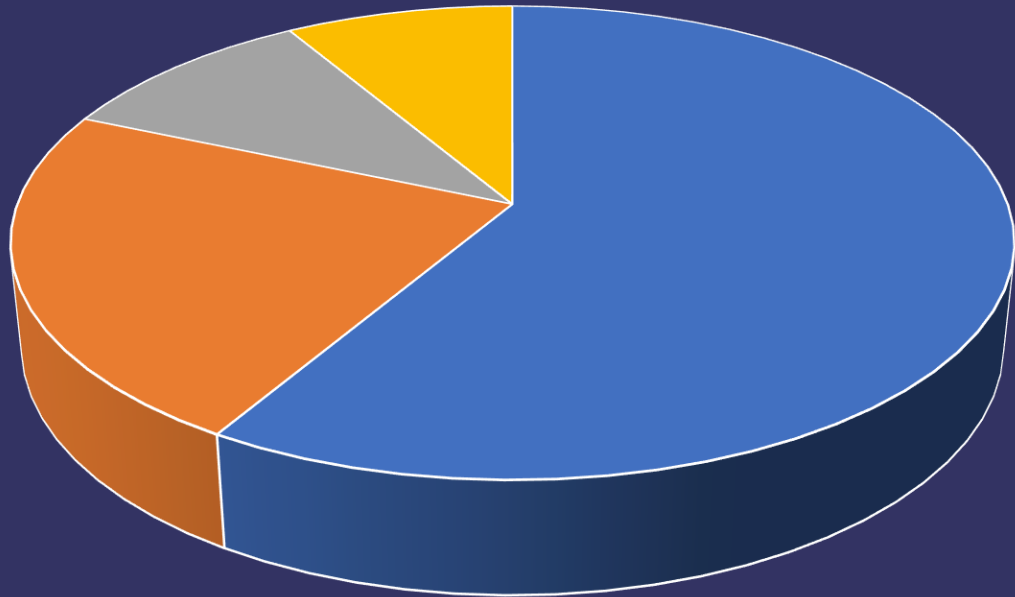
Combinatie van

- › HBO vaardigheden samenwerkingsverband
- › PWS vaardigheden
- › Onderzoeksvaardigheden EUR
- › Academische vaardigheden EUR
- › Academische vaardigheden Tilburg
- › Gesprekken wetenschappers
- › Literatuur onderzoek

Ondervedeling

Het vaardighedenraamwerk

Persoonlijke Vaardigheden

Vaardigheden die belangrijk zijn in je persoonlijke ontwikkeling en die helpen om regie te nemen over je eigen leven.

Coping en Veerkracht

Vermogen om met tegenslagen te kunnen omgaan en te herstellen

Motivatie

Doelen stellen en realiseren

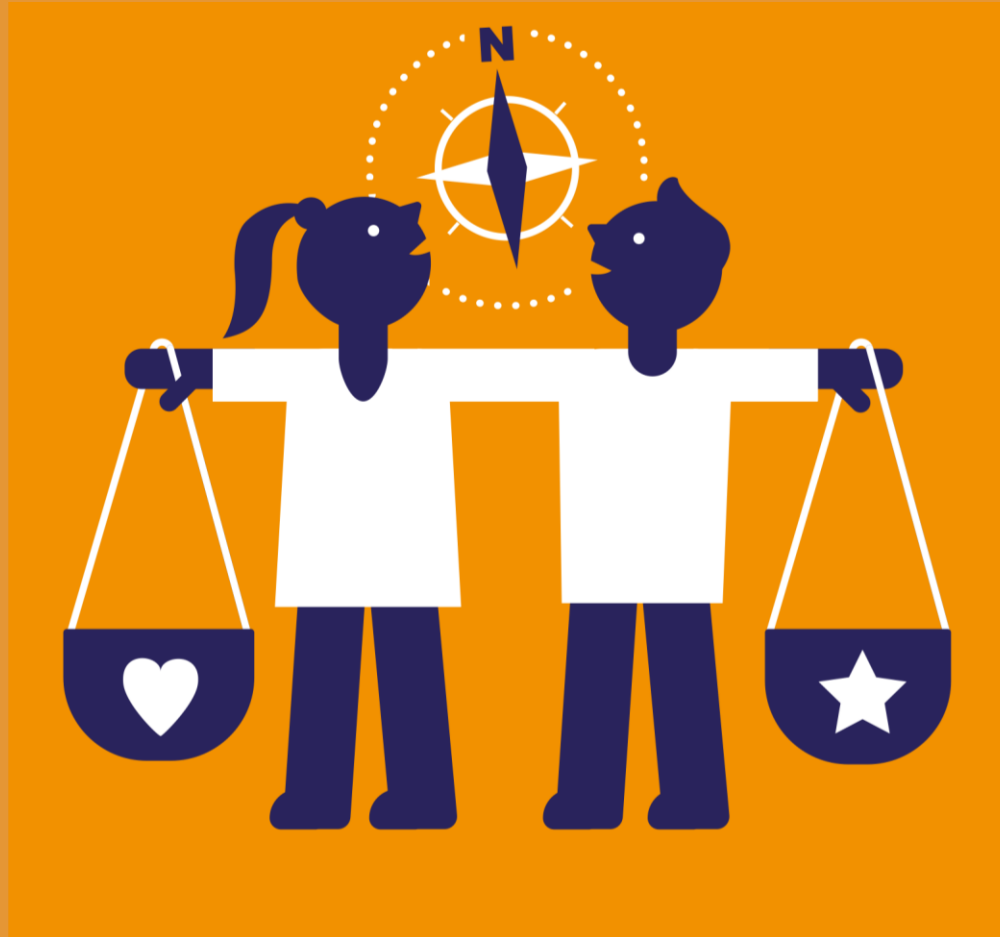
Beslissingen nemen

Weloverwogen keuzes maken en de regie nemen over beslissingen.

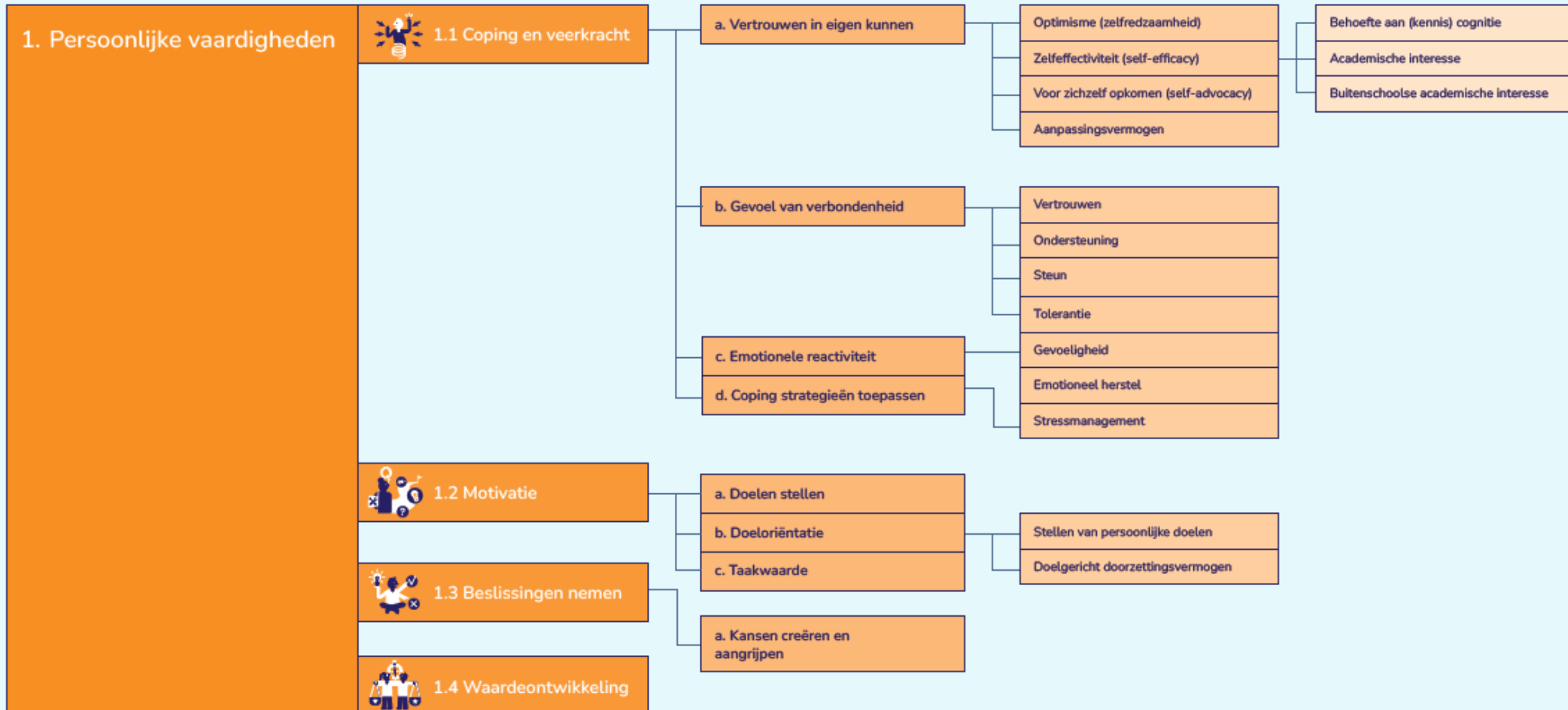
Waardeontwikkeling

Bewustzijn van eigen waarden opvattingen en talenten.
Kunnen omgaan met verschillen in waarden.

Raamwerk

Beslisboom vaardighedenraamwerk

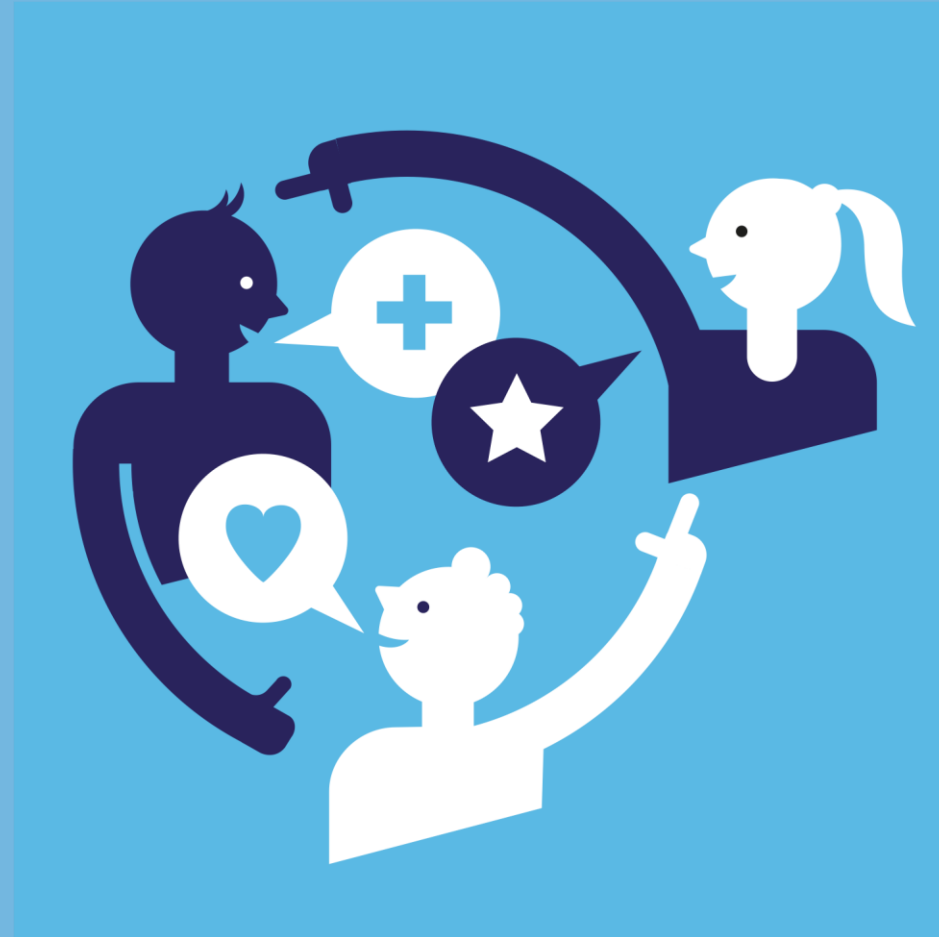

Sociale vaardigheden

Vaardigheden die belangrijk zijn om effectief met anderen te interacteren.

Interpersoonlijke vaardigheden

Goede communicatie met anderen (in formele en informele situaties).
In staat zijn feedback te geven en te ontvangen.

Sociale vaardigheden

Samenwerken

Doelen, werkplannen en werkafspraken maken, taakverdeling maken, inzet van eigen kwaliteiten, omgaan met inbreng van medeleerlingen, omgaan met veranderende omstandigheden, gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen

Interculturele sensitiviteit/comp.

Reflecteren op eigen identiteit, waarde hechten aan culturele diversiteit, effectief intercultureel communiceren en handelen

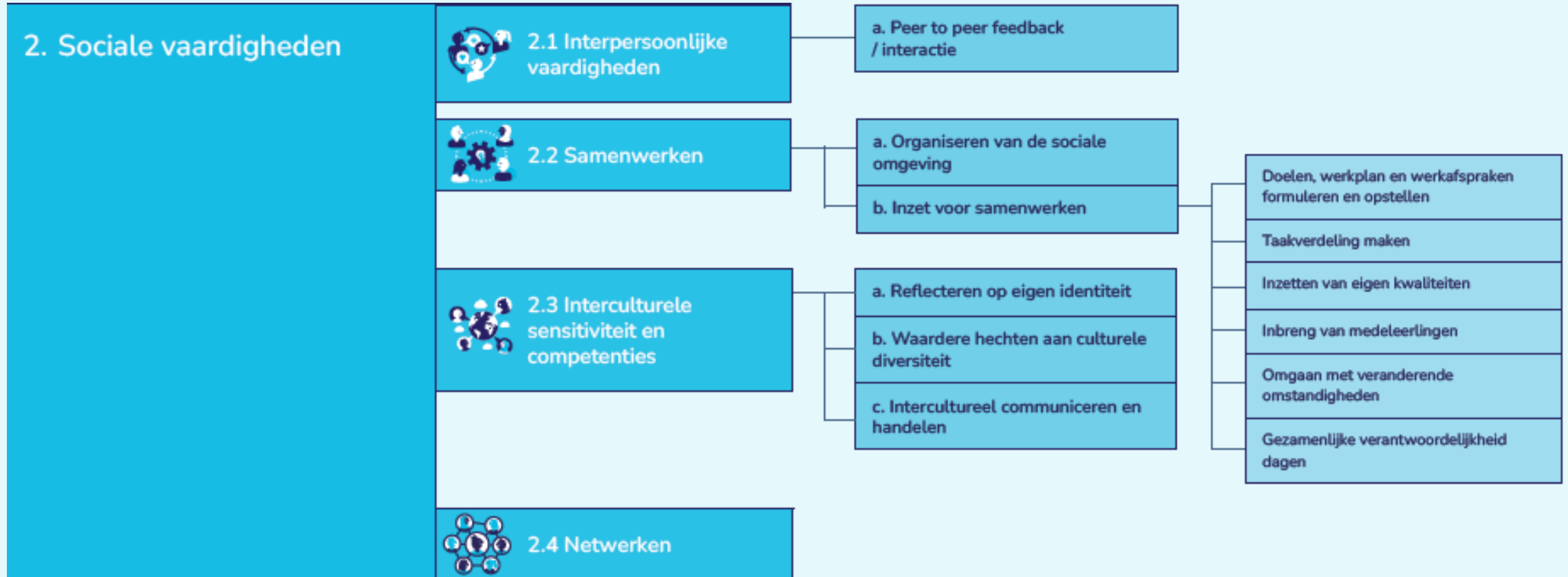

Sociale vaardigheden

Netwerken

Contacten opbouwen en onderhouden voor eigen ((studie)loopbaan)ontwikkeling.

Studievaardigheden

Vaardigheden die zich richten op hoe je leert.

Zelfregulatie: Metacognitief

Cognitief, metacognitief en motivationeel actief deelnemen in het leerproces.

Metacognitieve kennis: kennis over eigen denken en leren.

Metacognitieve vaardigheden: eigen denk- en leerproces overzien, monitoren en evalueren.

Cognitieve vaardigheden

Leerstrategieën: elaboratievaardigheden, organisatievaardigheden, herhalingsvaardigheden.

Onderzoeksvaardigheden

Onderzoek uitvoeren

Communicatievaardigheden

Lezen, schrijven, spreken in het Nederlands en Engels

Redeneervaardigheden

Beschikken over diverse redeneervaardigheden:
kritisch denken, probleemoplossend denken/werken, analytisch denken, creatief denken,
ethisch redeneren, ondernemend denken, systematisch redeneren en beargumenteren

Studie vaardigheden

Digitale vaardigheden

Technologische vaardigheid, digitale vloeiendheid, media- en
informatievaardigheden

Studie vaardigheden

Raamwerk

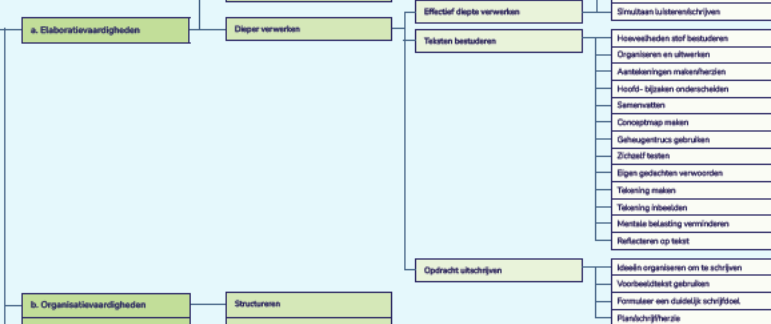
3. Studievaardigheden

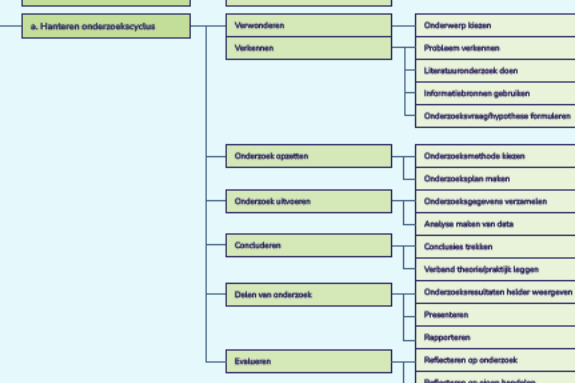
3.1 Zelfregulatie: Metacognitieve kennis en vaardigheden

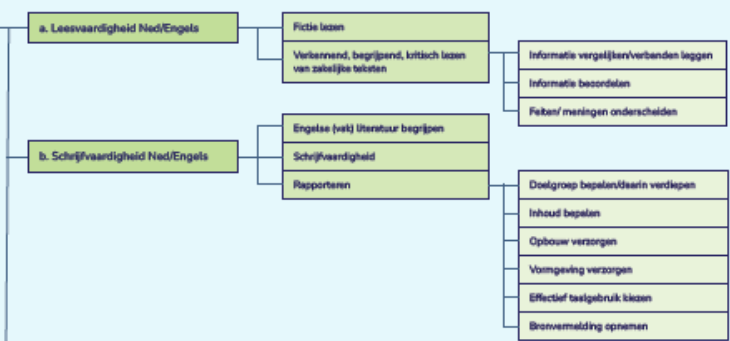
3.2 Cognitieve vaardigheden

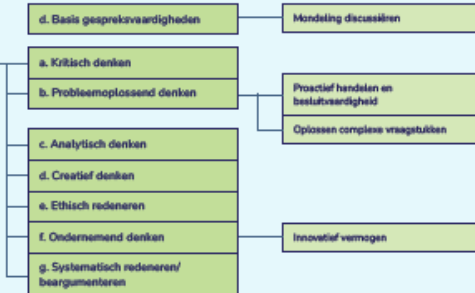
3.3 Onderzoeks-vaardigheden

3.4 Communicatie vaardigheden

3.5 Redeneervaardigheden

3.6 Digitale vaardigheden

Rubrics

Categorie 3. Studievaardigheden	Onderbouw havo	Bovenbouw havo	Onderbouw vwo	Bovenbouw vwo
3.3. Onderzoeksvaardigheden	De leerling...	De leerling...	De leerling...	De leerling...
a. Stappenplan onderzoek/ Verwonderen (onderwerp kiezen) 	Onderwerp kiezen bekijkt met een nieuwsgierige blik de wereld om zich heen. formuleert overal nieuwsgierige vragen over. verwondert zich over zijn eigen leefomgeving. kiest voor bekende onderwerpen en ideeën. formuleert een goed/passend onderwerp en is in staat om een onderwerp te kiezen wat bij zijn vermogen past. Probleem definiëren stelt probleem vast en beschrijft het probleem.	Onderwerp kiezen analyseert met een nieuwsgierige blik de wereld om zich heen. stelt nieuwsgierige vragen op. verwondert zich over zijn eigen leefomgeving en abstracte onderwerpen. kiest met enige begeleiding nieuwe onderwerpen en ideeën. kiest een goed/passend onderwerp wat bij zijn vermogen past Probleem definiëren stelt probleem vast en ontleedt dit vervolgens systematisch in elementen.	Onderwerp kiezen bekijkt met een nieuwsgierige blik de wereld om zich heen. formuleert overal nieuwsgierige vragen over. verwondert zich over zijn eigen leefomgeving. kiest met enige begeleiding nieuwe onderwerpen en ideeën. kiest een goed/passend onderwerp wat bij zijn vermogen past. Probleem definiëren stelt probleem vast en beschrijft het probleem.	Onderwerp kiezen analyseert met een nieuwsgierige blik de wereld om zich heen. formuleert diverse nieuwsgierige vragen, ook vanuit andere perspectieven. verwondert zich over zijn eigen leefomgeving en abstracte onderwerpen. kiest voor onbekende onderwerpen; komt zelf met nieuwe ideeën. kiest een goed/passend onderwerp wat bij zijn vermogen past. Dit onderwerp is voldoende afgebakend en is vernieuwend. Probleem definiëren stelt probleem vast en ontleedt dit vervolgens systematisch in elementen.
b. Stappenplan onderzoek/ Verkennen 	Probleem verkennen verkent welke onderzoeken al eerder zijn uitgevoerd die te maken hebben met het onderwerp.	Probleem verkennen onderzoekt welke onderzoeken al eerder zijn uitgevoerd die te maken hebben met het onderwerp.	Probleem verkennen verkent welke onderzoeken al eerder zijn uitgevoerd die te maken hebben met het onderwerp.	Probleem verkennen onderzoekt welke onderzoeken al eerder zijn uitgevoerd die te maken hebben met het onderwerp en gebruikt de kennis om het eigen onderzoek richting te geven.

Toepassing & rol van de docent

Niet nieuw maar in een overzicht

Veel vaardigheden uit het raamwerk:

- komen al terug in het curriculum
- komen al terug in de les

Vaak ontbreekt het bewustzijn en/of het overzicht over wat voor vaardigheidsonderwijs er al gegeven wordt.

Pilotscholen

Met 3 pilotscholen aan de slag.

Elke pilotschool kiest een eigen aanpak.

Het samenwerkingsverband faciliteert en ondersteunt.

We leren samen.

Vaardigheden in curriculum

Goed vaardigheidsonderwijs kenmerkt zich door:

- bewustwording van het belang van vaardigheden
- expliciete leerdoelen
- vaardigheden hebben een herkenbare plek in het leerproces
- terugkerende inoefening
- reflectie op vaardigheidsontwikkeling
- vaardigheden contextgebonden aangeleerd (bijvoorbeeld aan de context van een vak) + transfer stimuleren

Vaardigheden in curriculum

Stap 1:

Bepaal waar jij staat als leraar

- Welke vaardigheden gebruik je in de les?
- Welke vaardigheden gebruik je niet in de les?
- Welke vaardigheden komen in andere vakken aan bod?

Stap 2:

Bepaal waar je leerlingen staan

- (bijvoorbeeld met rubrics)
- Hoe toets je vaardigheden?
 - Zijn er al beoordelingsinstrumenten op school?
 - Gebruik de rubrics van het samenwerkingsverband.

Stap 3:

Ontwikkel vaardigheidsonderwijs

- doorlopende leerlijnen,
- leerplannen
- lesmateriaal
(zie website SLO voor hulp)

Opdracht

Opdracht 1

1. Kies met jouw subgroep 1 vaardigheid.
2. Breng in kaart hoe deze vaardigheid terugkomt in het curriculum van jouw eigen vak.
3. Bespreek met elkaar na:
 - of de gekozen vaardigheid voldoende vaak terugkomt
 - of er een opbouwende lijn in zit
 - of die lijn overeenkomt tussen de verschillende vakken

Opdracht 2

Bespreek met elkaar de kwaliteit van het vaardigheidsonderwijs op jouw eigen school.

- Wat gaat er goed in het vaardigheidsonderwijs bij jullie op school? Welke tip heb je voor anderen?
- Wat kan er beter in het vaardigheidsonderwijs bij jullie op school? Welke vraag heb je voor anderen?

Opdracht 3

Wat heb je nodig vanuit het samenwerkingsverband om het vaardigheidsonderwijs bij jou op school naar een hoger niveau te tillen?

Advies

Advies

Verken met elkaar verder hoe de vaardigheden terugkomen in het curriculum in een teamdag.

- Breng voor alle vaardigheden in kaart of en op welke wijze de vaardigheden terugkomen in het curriculum bij de verschillende vakken.
- Welke vaardigheden komen vaak terug?
- Zit hier een opbouwende lijn in (zowel binnen een vak als tussen vakken)?
- Welke vaardigheden missen er?
- Welke vaardigheden zouden jullie meer willen aanbieden?
- Hoe gaan jullie dit aanpakken?
- Hoe zorg je voor een consistente lijn?